

Symposium about Mardijkers

9 – 10 September 2022, Olomouc, Czechia.

Some early reports on Mardijkers

Waruno Mahdi

Fritz Haber Institute, Berlin

TIJDSCHRIFT

VOOR

INDISCHE

LAND- EN VOLKENKUNDE,

UITGEGEVEN DOOR HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN
EN WETENSCHAPPEN.

ONDER REDACTIE VAN

J. E. ALBRECHT

EN

D. GERTH VAN WIJK.

DEEL XXVII.

BATAVIA,
JUNING & Co.

1882.

THE HAGUE,
M. NIJHOFF.

DE MARDIJKERS VAN TIMOR

DOOR

Luitenant-Kolonel A. HAGA.

De naam „Mardijker”, die onzen voorzaten in den Indischen archipel zoo gemeenzaam in de ooren geklonken moet hebben, is bij het tegenwoordige geslacht nagenoeg geheel in vergetelheid geraakt. Toch hebben de Mardijkers, die eens eene vrij belangrijke plaats in de Indische maatschappij innamen, en menigmaal hunne trouw aan de Ed. Compagnie met hun bloed bezegelden, op meer belangstelling aanspraak.

Ik kan niet beschikken over de bronnen, die men nodig

p. 191

Dat de naam is afgeleid van het Maleische woord *mardahika*, dat „vrij” beteekent, is van algemeene bekendheid. *Orang mardahika*—ons Mardijker—beteekent dus een vrijman, in tegenstelling van een slaaf.

That the name is derived from the Malay word *mardahika*, that means “free”, is commonly known. *Orang mardahika*—our Mardijker—thus means a free man, in opposite to a slave.

p. 194:

Bij de behandeling der geschiedenis van *Amboina* verhaalt *Valentijn*, dat zich op de vloot van den Molukschen zeevogd *Diego Lopez d'Avezèdo*, die in 1538 naar *Amboina* stevende, om dat eiland te veroveren, ook Ternataansche Mardijkers bevonden

In his treatment of the history of *Amboina*, *Valentijn* recounts that in the fleet of the chief of the Moluccan fleet *Diego Lopez d'Avezèdo*, that advanced towards *Amboina* in 1538 to conquer that island, there also were Ternatan Mardijkers.

p. 196:

cites Jan Pietersz. Coen's 1623 *Advijns* to his follower Pieter de Carpentier:

Soo haest als de Mardijkers . . . in Batavia van behoorlycke huysinge geaccomodeert syn, ...

Just as like the Mardijkers . . . in Batavia are accommodated in proper housing, ..

p. 210: citing a report that refers to happenings dated 1749.

Al de slaven, welke aan dit koene heldenfeit hadden deel genomen, werden dadelijk door hunne meesters vrij verklaard, en kort daarna tot een afzonderlijke krijgsbende, onder den naam van Mardahejka (vrij, bevrijd van slavernij) vereenigd;

All the slaves, who had taken part in this bold heroic deed, were immediately declared free by their masters, and shortly after that united as particular armed bands, with the name Mardahejka (free, freed from slavery);

p. 211:

Toen Koepang door een overmachtig vijandelijk leger, zich bevindende in de vlakke van Amarassie, bedreigd werd, is het gered door een bende slaven, die een paniek onder den vijand wisten te doen ontstaan. Ter beloning van dit heldenfeit werden die slaven door hunne meesters vrijverklaard. Kort daarna werden deze vrijverklaarden tot eene afzonderlijke krijgsbende onder den naam „Mardahejka” vereenigd.

When Kupang was threatened by a superiorly powerful army situated in the plains of Amarassi, it was saved by a band of slaves who managed to cause panic amongst the enemy. As reward for this heroic deed these slaves were declared free by their masters. Shortly after that these who had been declared free were united in special armed bands that were the name “Mardahejka”.

OUDE BATAVIA

GEDENKBOEK

uitgegeven door het Bataviaasch
Genootschap van Kunsten en Wetenschappen
naar aanleiding van het
driehonderdjarig bestaan der stad
in 1919

EERSTE DEEL

G. KOLFF & Co. — BATAVIA — 1922.

p. 516:

De oorsprong der Mardijkers ligt in den voortijd, lang voordat de Hollanders in den Archipel verscheenen.

Na de verovering van Malaka door de Portugeezen in 1511 gaven zij aan de vrijgelaten slaven vergunning om, onder voorbehoud van verplichte diensten, op zichzelf te wonen.

The origin of the Mardijkers lies in the past, long before the Dutch appeared in the Archipelago.

After conquest of Malaka by the Portuguese in 1511, they gave the freed slaves permission, on condition of service duties, to live on their own.

p. 518:

De bloeitijd van het Mardijkerdom is de laatste helft der 17e eeuw.

The heyday of the Mardijker period was the last half of the 17th century.

Indische scholen onder de Oost Indische Compagnie

DOOR

S. KALFF

BAARN
HOLLANDIA-DRUKKERIJ
1919

p. 10:

Tot de inlandsche christenen, welke op de Comp. scholen onderwijs ontvingen, behoorden ook de „orang mardika” of Mardijkers. Zij waren als „vrije swarten” onder de burgerij opgenomen en meestal vrijgelatene slaven van de Comp. of van bijzondere personen, die het middel hadden weten te vinden om zich vrij te koopen.

Amongst the indigenous Christians who received education in the schools of the Company were also the “orang mardika” or Mardijkers. They were taken up as “free blacks” amongst the petty bourgeoisie and often freed slaves of the Company or particular persons who found means to buy themselves free.

Thank you

Děkuji